

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Besluit verbetering beschikbaarheid jeugdzorg

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

- Jeugdigen en hun ouders / gezinnen
- Gemeenten
- Jeugdhulpaanbieders
- Gecertificeerde instellingen
- Professionals in de jeugdzorg

Het ontwerpbesluit is een uitwerking van het wetsvoorstel Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, dat op 25 april 2024 bij de Tweede Kamer is ingediend. Het wetsvoorstel bevat noodzakelijke aanpassingen van de Jeugdwet m.b.t onder andere:

- Verplichte regionale samenwerking tussen gemeenten in – in het ontwerpbesluit opgenomen – regio's en het oprichten van een regionale entiteit (de zgn. Jeugdregio) in een gemeenschappelijke regeling;
- De verplichting om gecertificeerde instellingen (hierna: GI's) ten behoeve van de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering regionaal te contracteren c.q. subsidiëren (hierna: inkopen) en bepaalde – in het ontwerpbesluit opgenomen – vormen van jeugdhulp, minimaal op regionaal niveau in te kopen;
- Het opstellen van een regiovisie, waarin gemeenten aangeven hoe in de regio wordt samengewerkt teneinde de beschikbaarheid van specialistische jeugdhulp te bevorderen. In het ontwerpbesluit zijn onderwerpen opgenomen waarop de regiovisie tenminste in moet gaan. Bij de totstandkoming van de regiovisie kan het perspectief van jongeren en professionals worden meegenomen.
- Het verplichten van een intern toezichthouder, transparante financiële bedrijfsvoering en openbare jaarverantwoording voor jeugdhulpaanbieders en GI's. Voorliggend wijzigingsbesluit voorziet in nadere regels ter versterking en borging van het onafhankelijke interne toezicht en in categorieën jeugdhulpaanbieders, op wie de in het wetsvoorstel opgenomen bepalingen ten aanzien van de bestuursstructuur en financiële verantwoording niet van toepassing zijn.
- Het organiseren van landelijk inzicht in de beschikbaarheid van jeugdzorg, vroegsignalering van risico's voor de beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg en toezicht op de financiële verantwoordingseisen door de Nederlandse Zorgautoriteit (Nza).

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

- Gemeenten
- Jeugdhulpaanbieders
- Gecertificeerde instellingen
- Professionals in de jeugdzorg
- Jeugdigen en hun ouders / gezinnen

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Het wetvoorstel verbetering beschikbaarheid jeugdzorg en het onderhavige ontwerpbesluit is onderdeel van de Hervormingagenda Jeugd (hierna: HA), die in 2023 is opgesteld en ondertekend door cliëntenorganisaties, professionals, aanbieders, gemeenten en het Rijk (hierna: de Vijfhoek).

Met betrekking tot de totstandkoming van het voorliggend besluit geldt in het bijzonder dat:

- De uitwerking van de regio-indeling in samenspraak met gemeenten en aanbieders is opgesteld. Een zelfscan van alle regio's, gesprekken met diverse regio's en toetsing aan de voormelde criteria, hebben tot de regio-indeling geleid. De bestaande regio-indeling kan grotendeels worden gehandhaafd.
- Daarnaast zijn jeugdhulpvormen opgesteld die (minimaal) regionaal moeten worden ingekocht, op basis van besprekingen in diverse werkgroepen met vertegenwoordigers van het Rijk, gemeenten, jeugdhulpaanbieders, jeugdprofessionals en cliëntenorganisaties getoetst in een zogeheten praktijktoets, waarbij vertegenwoordigers van gemeenten, jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen professionals en ervaringsdeskundigen aanwezig zijn geweest.
- Tot slot is de uitwerking van de vereisten die worden gesteld aan een intern toezichthouder en categorieën van uitzonderingsgronden voorgelegd in twee MKB-panelgesprekken met diverse jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat is het probleem?

In 2015 trad de Jeugdwet in werking. Vanuit de ambitie om jeugdzorg zoveel mogelijk in de omgeving van de jeugdige en het gezin te organiseren, is de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid voor de organisatie van de jeugdzorg overgegaan naar gemeenten. Alhoewel er goede ontwikkelingen in gang zijn gezet, zijn er ook knelpunten. Een daarvan is dat de beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg onder druk staat. Uit onderzoeken blijkt dat kinderen vaak lang moeten wachten op passende hulp. De meest kwetsbare jeugdigen krijgen daardoor niet de (jeugd)zorg die zij nodig hebben. Daarnaast worden jeugdhulpaanbieders die voor meerdere gemeenten werken geconfronteerd met verschillende inkoopprocedures en contractvoorwaarden. Dat leidt tot hoge uitvoeringslasten. Tot slot blijkt uit diverse onderzoeken dat de financiële bedrijfsvoering van veel jeugdhulpaanbieders niet op orde is.

- b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De schaal van individuele gemeenten is te klein om specialistische jeugdzorg goed te kunnen organiseren. Bepaalde zorgvormen zijn lokaal en/of regionaal niet of onvoldoende ingekocht. De inkoop op regionaal niveau is in de huidige Jeugdwet te vrijblijvend georganiseerd, waardoor de regionale samenwerking tussen gemeenten nog onvoldoende vorm heeft gekregen.

Daarnaast blijkt uit diverse onderzoeken dat er op het terrein van de professionalisering van de bestuursstructuur en de financiële bedrijfsvoering van jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen nog belangrijke stappen moeten worden gezet.

- c) Wat is de omvang van het probleem?

De huidige situatie raakt met name de kinderen en hun ouders die specialistische jeugdhulp nodig hebben en aanbieders die voor veel verschillende gemeenten werken.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Op grond van de Jeugdwet hebben gemeenten de verantwoordelijkheid om te voorzien in een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van jeugdhulp, zodat voor jeugdigen en ouders voor wie hulp nodig is deze hulp beschikbaar is, en van gecertificeerde instellingen, zodat een door de rechter opgelegde kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering kan worden uitgevoerd.

Om aan de voornoemde verplichtingen te voldoen, kunnen gemeenten op grond van de huidige Jeugdwet samenwerkingsverbanden van gemeenten aangaan en inkoopafspraken maken met jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen. Uit evaluatie blijkt dat deze samenwerking momenteel te vrijblijvend georganiseerd is, waardoor regio's soms onvoldoende robuust zijn, er niet altijd een regiovisie wordt opgesteld en (boven)regionaal onvoldoende wordt afgestemd.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt **overheidsinterventie**?

Sinds de inwerkingtreding van de Jeugdwet zijn diverse initiatieven ondernomen om de samenwerking tussen gemeenten ten aanzien van de specialistische jeugdzorg te bevorderen. Zo heeft de VNG in juni 2020 een zogenoemde «Norm voor Opdrachtgeverschap» (NvO) aangenomen, waarin is opgenomen dat individuele gemeenten een visie dienen op te stellen over de organisatie van jeugdzorg in de regio. Uit een analyse van de Jeugdautoriteit begin 2022 bleek dat in slechts 24 van de 42 regio's een regiovisie was opgesteld. Daarnaast bleek dat slechts in 14 regio's wordt samengewerkt op basis van een gemeenschappelijke regeling in de zin van de Wgr. De resultaten van het onderzoek laten daarmee zien dat de NvO te vrijblijvend is om de vereiste regionale samenwerking in de praktijk tot stand te laten komen. Om te bevorderen dat de meest kwetsbare jeugdigen de (jeugd)zorg krijgen die zij nodig hebben, is een meer verplichtende aanpak om te komen tot regionale samenwerking noodzakelijk.

2. **Wat is het beoogde doel?**

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Met het wetsvoorstel – dat op 25 april 2024 is ingediend bij de Tweede Kamer – beoogt de regering de beschikbaarheid van (hoog)specialistische jeugdzorg te verbeteren. Met onderhavig ontwerpbesluit wordt nadere invulling gegeven aan de in het wetsvoorstel opgenomen bepalingen t.a.v. onder andere het opstellen van een regiovisie en het type zorgvormen dat minimaal regionaal moet worden ingekocht.

Met de eisen die in het wetsvoorstel worden gesteld aan de intern toezichthouder wordt beoogd bij te dragen aan een professionelere opdrachtnemersrol van jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen richting gemeenten en het verminderen van continuïteitsproblematiek, wat kan bijdragen aan het verbeteren van de beschikbaarheid van jeugdzorg. Daarnaast beogen de eisen aan de intern toezichthouder harmonisatie met de bepalingen die thans op grond van de Wtza en de UWtza gelden voor zorgaanbieders. De uitwerking in het onderhavige ontwerpbesluit dient ter versterking van de onafhankelijke positie van de interne toezichthouder.

b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

- Goede gezondheid en welzijn
- Gezondheid

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

1. Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Door regionale samenwerking kan een toereikend aanbod worden bevorderd, bijvoorbeeld doordat voor vormen van jeugdzorg die een individuele gemeente beperkt afneemt toch duurzame contracten met een jeugdhulpaanbieder en gecertificeerde instelling kunnen worden afgesloten en gemeenten goede afspraken kunnen maken over het plaatsen van jeugdigen bij jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen in andere gemeenten. Daarnaast kan regionale samenwerking ertoe bijdragen dat de uitvoeringslasten voor jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen worden verminderd, omdat zij met minder diversiteit in eisen en voorwaarden vanuit gemeenten te maken krijgen.¹

In het onderhavige ontwerpbesluit krijgt de regionale samenwerking verder vorm, doordat daarin is geregeld:

- Op welke onderwerpen gemeenten in de regiovisie tenminste moeten ingaan;
- Welke jeugdhulpvormen minimaal regionaal moeten worden ingekocht;
- Over welke jeugdhulpvormen bovenregionale afstemming moet plaatsvinden;
- Welke gemeenten onderling moeten samenwerken (de regio-indeling).

Daarnaast wordt voorzien in nadere regelgeving ten aanzien van de bestuursstructuur en financiële verantwoording bij jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen, door:

- nadere eisen te stellen aan de interne toezichthouder van aanbieders en GI's;
- te bepalen welke categorieën van jeugdhulpaanbieders worden uitgezonderd van de verplichting tot het aanstellen van een intern toezichthouder, transparante financiële bedrijfsvoering en de verplichting tot openbare jaarverantwoording.

2. Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Zie onder a)

3. Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Zie onder a)

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

1. Door het vergroten van de schaal door middel van regionale samenwerking bij de inkoop van (hoog)specialistische jeugdhulp, zullen gemeenten naar verwachting hun verantwoordelijkheid om te zorgen voor een dekkend zorglandschap beter kunnen waarmaken.
2. Goed opdrachtnemer- en werkgeverschap draagt bij aan een integere bedrijfsvoering en het verminderen van continuïteitsrisico's.

¹ Kamerstukken II 2017/18, 34857, nr. 3.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

1. Gelijktijdig aan de internetconsultatie zal VNG Realisatie werken aan een uitvoeringstoets van het ontwerpbesluit. De uitvoeringstoets op het ontwerpbesluit is een verdere verdieping van de reeds opgeleverde uitvoeringstoets op het wetsvoorstel.
2. Regeldruktoets: hoofdstuk 5 van de nota van toelichting gaat in op de gevolgen van het voorstel voor de regeldruk. Bij de start van deze internetconsultatie zal aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) advies worden gevraagd over dit ontwerpbesluit.
3. Toezichts- en handhaafbaarheidstoets: Parallel aan de internetconsultatie wordt dit ontwerpbesluit voorgelegd aan de IGJ en IJenV, vanuit hun rol als toezichthouder op naleving van de nadere eisen aan de intern toezichthouder door aanbieders en GI's.
4. MKB-toets: vertegenwoordigers van GI's en jeugdhulpaanbieders uit verschillende sectoren hebben in mei en juni 2024 in een MKB-panelgesprek gereflecteerd op de werkbaarheid, uitvoerbaarheid en regeldrukeffecten van de op hen betrekking hebbende wijzigingen van het besluit Jeugdwet.
5. Gelijktijdig aan de internetconsultatie zal de NZa worden gevraagd een uitvoeringstoets te doen van het ontwerpbesluit.

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat is het voorstel?

Het voorliggende ontwerpbesluit geeft een nadere invulling aan de kaders van het wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg', met als doel om de beschikbaarheid van (hoog)specialistische jeugdzorg te verbeteren. In het ontwerpbesluit wordt hiertoe geregeld:

- Op welke onderwerpen gemeenten in de regiovisie tenminste moeten ingaan;
- Welke jeugdhulpvormen minimaal regionaal moeten worden ingekocht;
- Over welke jeugdhulpvormen bovenregionale afstemming moet plaatsvinden;
- Welke gemeenten onderling moeten samenwerken (de regio-indeling).

Daarnaast wordt voorzien in nadere regelgeving ten aanzien van de bestuursstructuur en financiële verantwoording bij jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen, door:

- nadere eisen te stellen aan de interne toezichthouder van aanbieders en GI's;
- te bepalen welke categorieën van jeugdhulpaanbieders worden uitgezonderd van de verplichting tot het aanstellen van een intern toezichthouder, transparante financiële bedrijfsvoering en de verplichting tot openbare jaarverantwoording;

- b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));

Doeltreffendheid en doelmatigheid

De ambities in dit voorstel worden onderschreven door alle partijen in het brede jeugddomein. Desondanks is het in een meer vrijblijvend kader niet gelukt om deze ambities tot uitvoer te brengen. Om die reden is het verplichtende karakter doeltreffend en doelmatig.

Uitvoerbaarheid

Naar verwachting zijn de bepalingen in het voorstel uitvoerbaar. Deze zijn in nauwe samenwerking met het veld tot stand gekomen.

Brede maatschappelijke impact

De maatregelen uit het ontwerpbesluit zullen met name van impact zijn op kinderen en ouders die specialistische jeugdhulp nodig hebben. Daarnaast zullen de nadere eisen ten aanzien van de intern toezichthouder impact hebben op jeugdhulpaanbieders (en in mindere mate gecertificeerde instellingen, die al een intern toezichthouder hebben).

- c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

De vaststelling van dit ontwerpbesluit is onder meer afhankelijk van de wetsbehandeling van en besluitvorming over het wetsvoorstel verbetering beschikbaarheid jeugdzorg.

- d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Het voorliggende ontwerpbesluit wordt samen met de doeltreffendheid en de effecten van het wetsvoorstel verbetering beschikbaarheid jeugdzorg binnen vijf jaar na inwerkingtreding van het wetsvoorstel geëvalueerd. Hiermee is aangesloten bij de gebruikelijke werkwijze bij wetsevaluaties zoals opgenomen in aanwijzing 5.58 van de Aanwijzingen voor de regelgeving.

In afwijking hiervan zal, conform afspraak in de Hervormingsagenda Jeugd, de robuustheid van het vastgestelde aantal regio's na twee jaar geëvalueerd worden. De wijze waarop deze evaluatie zal plaatsvinden zal in samenspraak met de bij de Hervormingsagenda Jeugd betrokken partijen worden uitgewerkt.